

Miljø- og Fødevareministeriet

Fødevarestyrelsen/ Departementet
Kemi og Fødevarekvalitet
Sagsnr.: 2015-29-35-00197 / 2015-10968
Den 20. november 2015
MFVM 452

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II og III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for pesticiderne amitraz, coumafos, cyazofamid, cycloxydim, difluoreddikesyre, fenoxycarb, flumetralin, fluopicolid, flupyradifuron, fluxapyroxad, kresoxim-methyl, mandestrobin, mepaniprim, metalaxyl-M, pendimethalin og tefluthrin i eller på specifikke produkter (komitésag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Forslaget omhandler ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier i bilag II og III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 for seksten aktivstoffer i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse (komitésag). Forslaget vedrører ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund af nye anvendelser for stofferne cyazofamid, cycloxydim, difluoreddikesyre, fenoxycarb, flumetralin, fluopicolid, flupyradifuron, fluxapyroxad, kresoxim-methyl, mandestrobin, mepaniprim, metalaxyl-M, pendimethalin og tefluthrin på visse afgrøder. De nye anvendelser betyder, at der er maksimalgrænseværdier, der sættes op, nye maksimalgrænseværdier der etableres, og maksimalgrænseværdier der fastsættes på detektionsgrænsen. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), og de ændrede maksimalgrænseværdier vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable af DTU Fødevareinstituttet. Dog anfører DTU Fødevareinstituttet, at der ikke er tilstrækkelig dokumentation til at vurdere, om den foreslåede maksimalgrænseværdi for cyazofamid i forårsløg er sundhedsmæssigt acceptabel. Derudover har DTU Fødevareinstituttet foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, som ikke giver anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder. Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 30. november – 1. december 2015. En vedtagelse af forslaget – bortset fra maksimalgrænseværdien for cyazofamid i forårsløg - vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan derfor støtte forslaget, såfremt der ikke sættes ny maksimalgrænseværdi for cyazofamid i forårsløg. Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, som den tidligere regering forelagde Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II og III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a, i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i forskriftsprocedure med kontrol i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget, eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 30. november – 1. december 2015.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (forordning 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

For nogle pesticider vurderes det ikke nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Disse stoffer opføres på en liste i pesticidrammeforordningens bilag IV. Pesticider, hvor alle maksimalgrænseværdier fastsættes på detektionsgrænsen, opføres på bilag V.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er

fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrødepesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- en udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid,
- en anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden,
- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi,
- implementering af Codex Alimentarius (FAO – Food And Agriculture Organization/WHO – World Health Organization) grænseværdier i EU,
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi,
- planlagt revurdering af pesticidet,
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening) eller
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra EFSA, at bilag II og III ændres med hensyn til maksimalgrænseværdier (MRL) for stofferne amitraz, coumafos, cyazofamid, cycloxydim, difluoreddikesyre, fenoxycarb, flumetralin, fluopicolid, flupyradifuron, fluxapyroxad, kresoxim-methyl, mandestrobin, mepanipyrim, metalaxyl-M, pendimethalin og tefluthrin.

For amitraz og coumafos foreslås den gældende grænseværdi i reglerne for veterinære lægemidler overført til pesticidreglerne, fordi amitraz og coumafos både kan bruges som pesticid og som veterinært lægemiddel.

For cyazofamid, cycloxydim, fenoxycarb, flumetralin, fluopicolid, flupyradifuron, fluxapyroxad, kresoxim-methyl, mandestrobin, mepanipyrim, metalaxyl-M, pendimethalin og tefluthrin foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af nye anvendelser af stofferne. Difluoreddikesyre er et nedbrydningsprodukt af flupyradifuron, og grænseværdierne foreslås derfor som konsekvens af nye anvendelser af flupyradifuron.

Nedenfor er de væsentligste ændringer beskrevet. Der skelnes mellem maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi), maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analyti-

ske detektionsgrænse (maksimalgrænseværdien sættes op), samt maksimalgrænseværdier, som fastsættes til detektionsgrænsen.

Grænseværdier, der ændres som følge af nye anvendelser:

- For amitraz sættes ny maksimalgrænseværdi for fedt, lever, nyrer og mælk af en række husdyr, samt for honning.
- For coumafos sættes ny maksimalgrænseværdi for honning.
- For cyazofamid sættes ny maksimalgrænseværdi for forårsløg og humle.
- For cycloxydim sættes ny maksimalgrænseværdi baldrianrod og ginsengrod.
- For cycloxydim sættes maksimalgrænseværdien op for en række rod- og knoldgrøntsager, visse typer af kål, bredbladet endivie, portulak, bladbeder, rapsfrø og peberrod.
- For difluoreddikesyre sættes ny maksimalgrænseværdi for kernefrugter, druer, en lang række friske og frosne grøntsager, bælgfrugter, en lang række olieholdige frø og frugter, korn og humle samt en lang række animalske produkter.
- For fenoxycarb sættes maksimalgrænseværdien op for ferskner, spiseoliven og oliven til olie fremstilling.
- For flumetralin sker kun justering af detektionsgrænsen, så grænsen svarer til hvad man teknisk kan måle.
- For fluopicolid sættes ny maksimalgrænseværdi for baldrianrod.
- For flupyradifuron sættes ny maksimalgrænseværdi for kernefrugter, druer, flertallet af solanacea afgrøder (bl.a. tomater), cucurbitae med spiselig skræl (bl.a. agurker), vandmelon, salater, spinat og lignende, vindrueblade, urter, humle samt lever og nyre af alle husdyr.
- For fluxapyroxad sættes ny maksimalgrænseværdi for druer.
- For fluxapyroxad sættes maksimalgrænseværdien op for kartofler.
- For kresoxim-methyl sættes maksimalgrænseværdien op for porrer.
- For mandestrobin sker kun justering af detektionsgrænsen, så grænsen svarer til hvad man teknisk kan måle.
- For mepanipyrim sættes ny maksimalgrænseværdi for brombær, hindbær og peberfrugter.
- For metalaxyl-M sættes ny maksimalgrænseværdi for stikkelsbær.
- For pendimethalin sættes ny maksimalgrænseværdi for havesalat.
- For tefluthrin sættes maksimalgrænseværdien op for visse rod- og knoldgrøntsager, flere løgvarianter, baldrianrod og ginsengrod, rod- og jordstænglerkrydderier, sukkerroer og cikorierødder.
- For tefluthrin sættes ny maksimalgrænseværdi for honning, samt produkter af padde og krybdyr, snegle og andre landdyr.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftsproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervs-mæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget, og vurderer, at der ikke vil være sundhedsmæssige problemer som følge af de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier, under forudsætning af, at der ikke sættes ny maksimalgrænseværdi for cyazofamid i forårsløg.

DTU Fødevareinstituttet vurderer, at der ikke er tilstrækkelig dokumentation til at vurdere, om den foreslåede maksimalgrænseværdi for cyazofamid i forårsløg er sundhedsmæssigt acceptabel. Under tilberedning af mad med forårsløg kan der dannes et nedbrydningsprodukt af cyazofamid, men de sundhedsmæssige effekter af dette nedbrydningsprodukt er ikke dokumenteret.

DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette. Der arbejdes i EFSA målrettet på at udvikle en sådan metode.

Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter har DTU Fødevareinstituttet - på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolkning - foretaget en overslagsmæssig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. På baggrund heraf vurderes de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke at give anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund - bortset fra maksimalgrænseværdien for cyazofamid i forårsløg - at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer tager umiddelbart vurderingen fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) til efterretning, og har ikke indvendinger imod forslaget.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning har indsendt hørings svar med det hovedbudskab, at alle fødevarer skal være biodynamiske eller økologiske for at undgå gift i fødevarer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Alle pesticider der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne (bilag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V. Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III, IV og V.

For alle stofferne – bortset fra maksimalgrænseværdien for cyazofamid i forårsløg - er det vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevareområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen kan støtte forslaget, idet man dog - i overensstemmelse med den videnskabelige rådgivning fra DTU - lægger afgørende vægt på, at der ikke sættes ny maksimalgrænseværdi for cyazofamid i forårsløg.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, som den tidligere regering forelagde Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.